

Amos Pokorný zemřel

Kdo znal mistra Amose Pokorného ještě z nedávné jeho šachové činnosti tělesně zdatného, plného pracovní iniciativnosti a cílevědomé vůle měniti dobré myšlenky v úrodný čin, byl jistě překvapen zarmucující zprávou, že zemřel v Praze dne 18. srpna. Byl jsem mu ze všech šachových přátel nejbližší a znal jsem jeho statečný boj se zákeřnou nemocí, která na něho koncem května krutě zaútočila. Odolal jejímu prvnímu náporu a hleděl s plným optimismem do budoucnosti. Když jsem mu doručil materiál ze zájezdu z Bulharska, pustil se s chutí do práce. Šachová hlídka Lidových novin z 6. VIII. je jeho poslední šachovou statí. Živě se zajímal o současné problémy našeho šachu a těšil se na listopadové zasedání komise pro nový hrací řád FIDE v Praze. Litoval, že se nemohl setkat se sovětskou delegací, která dlela v Praze ve dnech 26. a 27. VII. – Zatím však následoval nový útok a společnému náporu dvou skrytých nemocí odolati už nemohl. Zemřel, vytržen ze svých plánů, ze své práce v tolika oborech své činnosti. Jako plukovník justiční služby (svého času přednosta just. odb. MNO) a později zemský soudce (působil u Vrchního i Státního soudu) dal svému povolání více, než bylo jeho povinností. Moderní osudy velkého ruského národa sledoval více než se zájmem, se skutečnou láskou a obdivem a proto studoval s největší pozorností vývoj sovětského práva. – Byl z rodu statečných Českých bratrů. Těch, kteří překonali jezuitské pronásledování a nejdříve ve skrytu, pak po vyhlášení tolerančního patentu veřejně se hlásili k víře svých otců. Věren památce těchto předků učinil zase více, než bylo povinností řadového člena této církve pokory i lásky, pracoval pilně v důležitých institucích. Tak byl povolán do synodní rady jako jeden ze tří jejich laických členů. Víím, jak si této hodnosti cenil a s jakou oddaností plnil povinnosti z ní plynoucí. – Přes tyto vysoké zájmy, důstojně doplňované vytrvalou pracovitostí a pozitivním posuzováním všech problémů povolání i příslušností k církvi a státu, byla největší jeho láskou naše hra v šachy. Tuto lásku přetavil i ve velkou práci pro její organizaci. Domnívám se, že právě zde vykonal největší kus svého životního díla. Ostatně budete to moci posouditi z následujícího stručného vylíčení jeho životní dráhy v chronologickém popisu.

Mistr A. Pokorný se narodil v Brně 14.III.1890 a za svých středoškolských studií se seznámil s hrou v šachy. Na II. sjezdu ÚJČŠ v Brně 1907 hrál již ve vedlejším turnaji a na III. sjezdu v Praze 1909 v turnaji hlavním. – Vysokoškolská studia nastoupil v Praze na právnické fakultě jediné tehdy české Karlovy university. Zde se stal členem šk. Dobruský a v jeho barvách bojoval i šachově stoupal. Na IV. sjezdu ÚJČŠ v Plzni 1911 zvítězil v hlavním turnaji a stal se **mistrem ÚJČŠ**. – V roce 1912 vypravil se na kongres Deutscher Schachbundu ve Vratislavi 1912. V té době měly tyto kongresy velký význam a získati titul mistra tohoto svazu znamenalo mezinárodní uznání a účast v mezinárodních turnajích. Ve Vratislavi byla česká účast početná – 14 (v mistr. turnaji hráli 2 Češi, Duras byl I.-II. s Rubinsteinem, kdežto K. Treybalovi se dobře nevedlo, v hlavním A 3, Hromádka byl II.-III., v hlavním B 7 a ve vedlejším 2 – Stokláskova I., Krtička II. až III.). Zajímavý byl průběh v hlavním B turnaji. Do vítězné skupiny se probili 4 Češi z 10 postupujících, bohužel palma vítězná nám ušla nepřízní Štěstěny, Pokorný již sahající po I. ceně byl II., Brach a Dobiáš dělili V.-VII. cenu. – Mladý Pokorný při těchto turnajových úspěších nezapomínal ani na organizaci a působil již tehdy ve vedení naší vrcholné organizace ÚJČŠ jako nejmladší člen jejího výboru (od r. 1911). Tato práce a pilné studium (právnická studia dokončil r. 1914) nedovolily mu, aby se věnoval plně hře a tak v účasti na mistr. turnaji při V. sjezdu v Mladé Boleslavi 1913, 3 přeborech šk. Dobruský na 1911-1913 a na krajinském sjezdu v České Třebové 1913 neměl plného úspěchu. Vyhrál však s převahou svou skupinu na mimoř. sjezdu v Mladé Boleslavi 1912 a v přeboru Moravy 1912 byl II. za Jul. Brachem. – V první světové válce 1914-1918 je záhy povolán k vojenské službě, ale za nepřátelskou monarchii nechce bojovati a dostává se

v r. 1915 do ruského zajetí. V té době začíná jeho obdivná láska k velkému bratrskému národu. Je brzy mezi ruskými legionáři. Z té doby si nejvíce cenil své účasti na bitvě u Bachmače 1918. Jako velitel roty zúčastnil se slavného vítězství nad německou armádou, kde uhájením železniční křižovatky byl zajištěn odchod velkých jednotek našich legií na východ. – Po návratu domů zakládá vlastní rodinu, jíž byl vždy starostlivým otcem. Proto první jeho poválečné účasti na turnaji B v Píšťanech 1922 a prvním sjezdu Brněnské župy v Třebíči 1922 jsou jakoby mimochodem. Ale záhy opět se zapojuje do šachové práce v rodném městě, kde v období 1921-1931 působí jako důstojník justiční služby. Je duší svého původního klubu Spolku č. š. v Brně a jeho organizační činnost v župě i šachová žurnalistická činnost v místním tisku působí na mohutný růst brněnského šachu. Brno soupeří slavně s Prahou i Vídní a dosáhlo tehdy zenitu své šachové slávy, na níž má Pokorný svou činností lví podíl. – Sám šachově také roste a dobývá značných úspěchů. V mezinárodním turnaji v Moravské Ostravě 1923 dobyt čestného výsledku 5 bodů ze 13 partií, těsně za Rubinsteinem a před 3 významnými mistry. V národ. mistr turnaji v Pardubicích 1923 byl II. těsně za Walterem, v Bratislavě 1925 dělil III.-V. cenu se Schulzem a Tellerem, v Č. Budějovicích 1927 je IV. a v Brně 1929 dělí III.-IV. cenu s Rejřfřem. Účastní se mezinárodních turnajů v Trenčanských Teplicích 1926 a 1928, je členem národních mužstev na olympiádách v Londýně 1927 (6 ze 12), Haagu 1928 (6,5 ze 12) a Hamburku 1930 (7,5 ze 14). V té době hraje i pilně v brněnských soutěžích, dobývá třikrát přeboru města 1924, 1927 a 1928. – Služební zasazení jej v r. 1931 zavádí až do Užhorodu, ale zůstává ve stálém kontaktu s Brnem, za něž hraje i v dalších zápasech, i s ÚJČŠ, kde je téhož roku povolán za resignovavšího prvního kapitána ÚJČŠ prof. dr. H. Procházku na tuto důležitou funkci. Po plných 14 let ji vzorně vykonával a vyznačoval se vzácnou objektivností, se kterou byla ovšem spojena pak také nutná autorita. V počáteční době dostavuje se úspěch našeho mužstva na olympiádě v Praze 1931 (III.) i Folkestone 1933 (II.). Sám po účasti na mezinár. turnaji ve Sliaci 1932 dosahuje největšího svého životního šachového úspěchu na XIII. sjezdu ÚJČŠ v Mnichově Hradišti 1933. Ve znamenité národní konkurenci, snad vůbec kdy nejlépe obsazeném přeboru RČS, dělí I.-II. cenu s Flohrem 7 body z 11 partií. Flohra v turnaji tehdy porazil, ale k zápasu s ním pro náhlou smrt svého otce nastoupiti nemohl. – V roce 1935 přichází služebně do Prahy přímo do MNO a činnost šachového ústředí je tím znamenitě obohacena. Posiluje zdejší Důstojnický šachový klub, v čele jehož mužstva až do své smrti bojuje a jehož téměř všechny přebory dobyt. Spolupracuje na organizaci **armádních přeborů**, jejichž všech ročníků se zúčastnil: 1931 – II.-III., 1933 – III.-IV., 1935 – V.-VI., 1937 – IV.-V. V jubilejním turnaji Důst. šk. 1936 byl III. V roce 1936 byl hlavním pořadatelem XIV. sjezdu v L. Poděbradech 1936 a jeho úspěšný mezinárodní turnaj mistrů řídil. Jako kapitán vedl naše mužstvo v Mnichově 1936, na 8. šachovnici dosáhl 9,5 bodů ze 16. Mužstvo bez Flohra a Opočenského bylo V. – Služební a veřejná činnost i činnost v ústředí mu později nedovolila, aby buď vůbec nebo aspoň s náležitou přípravou se zúčastnil turnajové činnosti. Byla to už jen jeho účast na předolympijském turnaji v Praze 1939, na XVI. sjezdu v Rakovníku 1940, na XVII. memoriálu V. Kautského 1940/1 a I. zlínském turnaji 1943. Pilně však hrál ve svém klubu dále, ještě na rok 1949 jeho přeboru dobyt a jeho mužstvo rovněž dále v soutěži klubů Pražské župy vedl.

Z popisu jeho životní dráhy jsou patrné jeho šachové úspěchy výkonné. O jeho činnosti organizační, novinářské a publicistické povíme si zde dále. Jak z oné části našeho nekrologu je zřejmo, již v první éře naší ÚJČŠ spolupracoval v jejím vedení jako zcela mladý muž. Po návratu z legií od roku 1921 byl opět v jejím výboru, kde spolupůsobil při řešení mnohých problémů organizačních i technických. Zejména se zúčastnil několikeré reformy hracího a turnajového řádu. Za své činnosti svazového kapitána provedl poslední reformu turnajového řádu a sám je autorem sjezdového řádu. Tyto důležité řady byly přijaty na mimořádné valné

hromadě v Praze 1934. Všechny 3 řády doplnil výkladem a vydal je ve **sbírce těchto řádů** nákladem ÚJČŠ v roce 1940. Spolupůsobil také při sestavení kvalifikačního a registračního řádu ÚJČŠ a měl vliv i na redakci různých místních řádů župy Brněnské a Pražské. – Od r. 1945 se věnoval činnosti propagační a napsal na toto téma v oficiálním tisku několik statí. Zejména pak vypracoval organizaci letošní akce „Týden čsl. šachu“, o níž napsal i tři obsáhlé referáty. Od poslední valné hromady byl prvním místostarostou ÚJČŠ. Byl pilným návštěvníkem schůzí předsednictva i výboru ÚJČŠ a svými podnětnými návrhy zasahoval i do ostatních oborů činnosti ústředí. – Zvláště blahodárná byla jeho činnost žurnalistická. Jak jsme již uvedli, působil svým vedením šachových hlídek v brněnských listech na rozvoj brněnského šachu. Zejména jeho redigování **šachové hlídky v Lidových novinách**, kterou řídil déle než 20 let, je významu největšího. Vybudoval zde vzornou šachovou rubriku pro praktické šachisty, sledovanou se zájmem celou naší šachovou veřejností. I při nynějším omezeném rozsahu šachových částí zachoval své hlídce vysokou úroveň. V zajímavém úvodu zaujal vždy stanovisko k současné situaci i problémům našeho šachu a ve výstižně glosovaných partiích postavil vzor, jak komentovati pohotově zajímavé šachové výkony, aby byly dobrým poučením i pobavením. – Tato jeho glosátorská činnost byla i ozdobou našeho odborného listu. Přispíval již do **Časopisu čsl. šachistů** zajímavými statěmi i komentováním dobrých šachových partií, hlavně z brněnského šachového života. Pokračoval tak i v „**Československém šachu**“ a po přesídlení do Prahy tato jeho činnost zvláště zintenzivněla. Po nové organizaci našeho listu od roku 1947 byl členem redakce a jedním z nejpilnějších pracovníků. Tak i zde si vybudoval památník svého blahodárného působení. – To vše však nepostačilo m. Pokornému, on je též autorem několika šachových knížek. V roce 1924 vydává vlastním nákladem pěknou knížku, věnovanou **VIII. sjezdu v Pardubicích 1923**. Popsal zde tento sjezd a glosoval veškeré partie mistrovského turnaje a doplnil ji i výběrem z ostatních soutěží. Nákladem Brněnské župy vydává dvě práce, věnované československé účasti na olympiádách v **Hamburku 1930** a **Folkestone 1933**. Poutavě vylíčil boje na těchto olympiádách a výstižně oglosoval všechny partie československých reprezentantů. Vydání těchto dvou publikací mělo i pěkný hmotný účel. Brněnská župa kryla z jejich výtěžku schodek, vzniklý narychlo převzatým XI. sjezdem ÚJČŠ v Brně 1929. – Mistr Pokorný byl spoluautorem obou krásných našich předválečných turnajových knih: „**Olympiáda v Praze 1931**“ a „**Lázně Poděbrady 1936**“. Napsal pro ně poutavé reliefy k jednotlivým utkáním. Kromě toho vydal pro ÚJČŠ zmíněnou již publikaci řádů, kterou opatřil svým komentářem. – Toto působení m. Pokorného přeneslo se i do **Mezinárodní šachové federace**, kde zasáhl do prací některých komisí. Zvláště byl naším zástupcem v tříčlenné komisi pro reformu hráčského řádu FIDE. V této činnosti vypracoval československý návrh. Těšil se na listopadové zasedání této komise v Praze. I když se ho nedočkal, jeho duch bude přítomen, jeho práce bude asi základem jednání. Také tedy v tomto oboru mezinárodního šachu zapsal se způsobem význačným. – Nesmí býti opomenuto ještě působení m. Pokorného v šachové činnosti odborných organizací. Jeho působení v armádním šachu je obecně i z předeslaného v tomto článku známo. M. Pokorný působil však i jako místopředseda poradního sboru **šachového oddělení ÚRO**. Z jeho blahodárného působení v tomto oboru šachové činnosti vyniká, že vypracoval pokyny pro činnost šachových instruktorů. Tyto pokyny byly zatím jenom rozmnoženy, ale dojde ke knižnímu vydání této jeho další význačné šachové práce. Činně se zúčastnil také vedení kursů instruktorských při odborářských šachových slavnostech ve Špindlerově Mlýně 1948. – Ačkoliv jsme zde vylíčili mnohostrannou činnost zesnulého jenom stručně, nanesen byl přece obraz širokého jeho působení. V šachu znamenal Pokorný tolik jako málokterý jiný československý šachista a proto nesmí a nemůže býti jeho památky zapomenuto. Bude na našem ústředí, aby se se jménem Pokorného spojilo některé naše trvalé zařízení, abychom si stále připamatovávali, co pro náš šach znamenal, a aby jeho působení bylo příkladem současným i budoucím.

Smuteční obřady za zesnulého byly vykonány 23. srpna v přeplněném kostele sv. Salvatora v Praze I. Byly to velké církevní obřady za četné účasti kazatelů a představitelů československé církve evangelické, Ústř. akčního výboru, v jehož náboženské sekci také působil, soudních organizací, armády atd. Velmi početná byla také účast pražských šachistů, zejména představitelů šachové organizace. – Rodina se rozloučila s tělesnou schránkou zesnulého ještě v obřadní síni pražského krematoria za účasti jeho nejbližších přátel. Soustrast za ÚJČŠ a šachové organizace tlumočili starosta ÚJČŠ dr. Škoda a nám. starosta ÚJČŠ J. Voda. Také věnce ÚJČŠ a Pražské župy mohly jen částečně naznačiti zármutek šachistů nad neočekávaným koncem života svého velkého pracovníka. – Na památku zesnulého bude uspořádán ÚJČŠ a jejími pražskými organizacemi na počátku podzimní sezony velký upomínkový večer. Bude tam zhodnocena nezapomenutelná činnost zesnulého a pražští šachisté spontánní účastí uctí jeho dílo. Bude tak jen z části splacen dluh vděčnosti československého šachu.

(Josef Louma – Československý šach 1949, 137-139)

(Amos Pokorný na turnaji v Poděbradech 1936)

Pokorný Amos, nar. 14.3.1890 v Brně, zemřel 18.8.1949 v Praze. Podplukovník justiční služby a vojenský prokurátor v Brně. Mistr ÚJČŠ od r. 1911. Na mistrovství Československa 1933 se dělil o 1. místo se Salo Flohrem (k zápasu o titul pro úmrtí otce nenastoupil). 1923 byl 2., 1925 a 1929 se dělil o 3. místo. Účastník řady mezinárodních turnajů: Piešťany B 1922, Trenčianské Teplice 1926 a 1928, Sliach 1932 atd. Hrál na šachových olympiádách 1927, 1928 a 1930. Byl členem Spolku českých šachistů v Brně, od 1935 hrál v Praze. Spolupracoval s Československým šachem, přes 20 let (od 1927) řídil velmi populární šachovou hlídku v Lidových novinách, měl pravidelné šachové přednášky v brněnském Radiojournalu od 20. let. Napsal turnajové knihy o sjezdu ÚJČŠ v Pardubicích 1923, olympiádách v Hamburku 1930, Folkestone 1933. Byl svazovým kapitánem Ústřední jednoty československých šachistů 1930 – 1946.

Text z dosud nevydaného „Slovníku brněnských šachistů“ zveřejňujeme s laskavým svolením jeho autora, Jana Kalendovského.